

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

Кафедра менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедрою

професор _____ С.А. Нестеренко

« ____ » _____ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Розрахунки економічної корективності дослідних робіт»

для здобувачів ступеня вищої освіти «*Магістр*»
зі спеціальності *133 «Галузеве машинобудування»*
(на основі бакалавра)
Механіко-технологічний факультет

2019– 2020 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Розрахунки економічної корективності дослідних робіт» для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» зі спеціальності 133 «Галузеве машинобудування». – Мелітополь, ТДАТУ, 2019 - 13 с.

Розробник: Сурженко Н.В., к.е.н., доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри «Менеджмент»

Протокол № 1 від «27» серпня 2019 року

Завідувач кафедри «Менеджмент»

проф. _____ С.А. Нестеренко

Схвалено методичною комісією механіко-технологічного факультету зі спеціальності 133 «Галузеве машинобудування» для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр».

Протокол № 1 від 26.09.2019 року

Голова, доц. _____ А.О. Смелов

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

| | | | |
|--|---|--------------------------------------|------------------------|
| Найменування показників | Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти | Характеристика навчальної дисципліни | |
| | | денна форма навчання | |
| Кількість кредитів 3 | Галузь знань: <u>13 Механічна інженерія</u> | Нормативна | |
| Загальна кількість годин – 90 | Спеціальність <u>133 "Галузеве машинобудування"</u> | Курс | Семестр |
| Змістових модулів – 2 | | 1-й | 1-й |
| Тижневе навантаження: аудиторних занять – 2 год. самостійна робота студента – 4 год. | Ступінь вищої освіти: <u>«Магістр»</u> | Вид занять | Кількість годин |
| | | Лекції | 12 год. |
| | | Лабораторні заняття | - |
| | | Практичні заняття | 10 год |
| | | Семінарські заняття | - |
| | | Самостійна робота | 68 год. |
| | | Форма контролю: екзамен | |

2 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни “Розрахунки економічної корективності дослідних робіт” є сприяння процесу придбання магістрами знань і навичок застосування сучасних методів обґрунтування дослідницьких рішень стосовно до специфіки сільськогосподарського виробництва і переробки продукції. Викладений матеріал дисципліни базується на основних принципах системного і функціонально-вартісного аналізу, статистичних та економіко-математичних методах, методах дослідження операцій, що допоможе в прийнятті рішень в умовах багатокритеріальності, невизначеності і ризику.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Знати:

- теоретичні основи розрахунків економічної корективності дослідних робіт в машинобудуванні;
- методи і прийоми техніко-економічного обґрунтування дослідних робіт в машинобудуванні;
- сутність статистичних методів, які застосовують у дослідних роботах з машинобудування;
- методіку економічного аналізу у дослідних роботах з машинобудування;
- методологію вибору оптимальних рішень в машинобудуванні на основі маржинального аналізу.

Вміти:

- проводити розрахунки економічної корективності дослідних робіт в машинобудуванні;
- володіти методами і прийомами техніко-економічного обґрунтування дослідних робіт в машинобудуванні;
- здійснити економічні розрахунки технічної підготовки виробництва;
- здійснити розрахунки ефективності інвестицій та інновацій при створенні нової продукції;
- застосувати статистичні методи у дослідних роботах з машинобудування;
- застосувати методи економічного аналізу у дослідних роботах з машинобудування.

3 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль №1. Економічне обґрунтування дослідних робіт в машинобудуванні

Тема № 1. Логіка і методи наукових досліджень [1, с.20...29; 2, с. 96...120; 3.]

1. Наукове пізнання і наукове дослідження.
2. Етапи наукового дослідження
3. Методи досліджень в процесі наукового пізнання

Тема № 2. Техніко-економічне обґрунтування дослідних робіт [8, с.120...130; 9, с. 50...65; 15, с. 79...84]

1. Сутність та порядок здійснення техніко-економічне обґрунтування (ТЕО)
2. Система критеріальних показників оцінки дослідних робіт
 - 2.1. Продуктивність праці в розрахунках ТЕО
 - 2.2. Показники поточних витрат і їх ефективності
 - 2.3. Економічна ефективність капіталовкладень

Тема №3. Економічні розрахунки технічної підготовки виробництва [9, с.45...67, 11, с.109...170; 13, с. 47...56]

1. Основні завдання, принципи та етапи організації технічної підготовки виробництва
2. Економічні розрахунки на стадіях і етапах організації технічної підготовки виробництва
3. Економічна оцінка варіанта технологічного процесу і обґрунтування вибору технічного оснащення
4. Підвищення техніко-економічного рівня нової техніки

ПМК №1 Економічне обґрунтування дослідних робіт в машинобудуванні

Змістовий модуль 2 Методи статистики та економічного аналізу в машинобудуванні

Тема №4. Розрахунки ефективності інвестицій та інновацій при створенні нової продукції [11, с.45...67]

1. Показники та методи розрахунку ефективності інвестицій
2. Показники порівняльної ефективності інновацій та методи розрахунку порівняльного ефекту виробничих інновацій
3. Методика розрахунку сукупного ефекту від створення нової продукції

Тема № 5 Застосування статистичних методів у дослідних роботах [12, с.104...125]

1. Роль статистичних методів у дослідних роботах.
2. Поняття про зведення та групування статистичних матеріалів.
3. Методика індексного аналізу.
4. Методика кореляційного аналізу.

Тема № 6 Застосування методів економічного аналізу в дослідних роботах [12, с.56...72]

1. Роль і завдання економічного аналізу господарської діяльності підприємства.
2. Методика факторного аналізу.
3. Методи обробки економічної інформації в аналізі.
4. Методика виявлення і підрахунку резервів.

ПМК №2 Методи статистики та економічного аналізу в машинобудуванні

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

| Номер тижня | Вид занять | Тема заняття або завдання на самостійну роботу | Кількість | | | | балів |
|---|---------------------|---|-----------|----------|-----------|-----------|-----------|
| | | | годин | | | СРС | |
| | | | лк | лаб | сем (пр.) | | |
| <i>Змістовий модуль №1. Економічне обґрунтування дослідних робіт в машинобудуванні</i> | | | | | | | |
| 1 | Лекція 1 | Логіка і методи наукових досліджень | 2 | - | - | - | - |
| | Практична робота 1 | Обґрунтування варіанта машин та обладнання | - | - | 1 | - | 5 |
| | Самостійна робота 1 | Робота на навчально-інформаційному порталі | - | - | - | 8 | 3,3 |
| 2-3 | Лекція 2 | Техніко-економічне обґрунтування дослідних робіт | 2 | - | - | - | - |
| | Практична робота 2 | Розрахунки техніко-економічного обґрунтування дослідних робіт в машинобудуванні | - | - | 2 | - | 5 |
| | Самостійна робота 2 | Робота на навчально-інформаційному порталі | - | - | - | 8 | 3,3 |
| 4-5 | Лекція 3 | Економічні розрахунки технічної підготовки виробництва | 2 | - | - | - | - |
| | Практична робота 3 | Обґрунтування варіанта технології виробництва | - | - | 2 | - | 5 |
| | Самостійна робота 3 | Робота на навчально-інформаційному порталі | - | - | - | 8 | 3,3 |
| 6-7 | Самостійна робота | Підготовка до написання ПМК 1 | - | - | - | 10 | - |
| | ПМК 1 | Підсумковий контроль за змістовий модуль 1 | - | - | - | - | 10 |
| <i>Всього за змістовий модуль 1 – 45 год.</i> | | | 6 | - | 5 | 34 | 35 |
| <i>Змістовий модуль 2 Методи статистики та економічного аналізу в машинобудуванні</i> | | | | | | | |
| 8-9 | Лекція 4 | Розрахунки ефективності інвестицій та інновацій при створенні нової продукції | 2 | - | - | - | - |
| | Практична робота 4 | Розрахунки ефективності інвестицій | - | - | 1 | - | 5 |

| | | | | | | | |
|---|---------------------|---|-----------|----------|-----------|-----------|------------|
| | | та інновацій при створенні нової продукції | | | | | |
| | Самостійна робота 4 | Робота на навчально-інформаційному порталі | - | - | - | 8 | 3,3 |
| 10-11 | Лекція 5 | Застосування статистичних методів у дослідних роботах | 2 | - | - | - | - |
| | Практична робота 5 | Методичний інструментарій статистичних методів | - | - | 2 | - | 5 |
| | Самостійна робота 5 | Робота на навчально-інформаційному порталі | - | - | - | 8 | 3,3 |
| 12-13 | Лекція 6 | Застосування методів економічного аналізу в дослідних роботах | 2 | - | - | - | - |
| | Практична робота 6 | Методичний інструментарій економічного аналізу | - | - | 2 | - | 5 |
| | Самостійна робота 6 | Робота на навчально-інформаційному порталі | - | - | - | 8 | 3,3 |
| 14-15 | Самостійна робота | Підготовка до написання ПМК 2 | - | - | - | 10 | - |
| | ПМК 2 | Підсумковий контроль за змістовий модуль 2 | - | - | - | - | 10 |
| Всього за змістовий модуль 2 – 45 год. | | | 6 | - | 5 | 34 | 35 |
| Екзамен | | | | | | | 30 |
| Всього з навчальної дисципліни – 90 год. | | | 12 | - | 10 | 68 | 100 |

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ №1

1. Дайте визначення поняттю «наука».
2. Дайте визначення поняттю «наукове дослідження».
3. Перелічіть види наукових досліджень.
4. Дайте визначення поняттю «фундаментальні дослідження».
5. Дайте визначення поняттю «прикладні дослідження».
6. Назвіть основні критерії при виборі теми дослідження.
7. Дайте визначення поняттю «методологія».
8. Назвіть етапи наукового дослідження.
9. Дайте визначення поняттю «мета дослідження».
10. Яким переліком зазвичай даються наукові задачі?
11. Як Ви розумієте поняття «гіпотеза»?
12. Що виступає об'єктом дослідження?

13. Що виступає предметом дослідження?
14. Дайте визначення поняттю «інформація».
15. Дайте визначення поняттю «метод»?
16. Дайте визначення поняттю «методика»?
17. Які дії здійснюються в процесі «аналізу даних»?
18. В яких формах здійснюється оформлення результатів наукових досліджень?
19. Яким чином здійснюється формулювання наукових висновків?
20. На які групи умовно поділяють загальнонаукові методи дослідження?
21. Дайте визначення поняттю «спостереження».
22. Дайте визначення поняттю «обстеження».
23. Дайте визначення поняттю «експеримент».
24. Дайте визначення поняттю «вимірювання».
25. Дайте визначення поняттю «узагальнення».
26. Дайте визначення поняттю «порівняння».
27. Розкрийте сутність аспектів порівняння.
28. На які групи умовно поділяють загальнонаукові методи дослідження?
29. Сутність та порядок здійснення ТЕО.
30. Система критеріальних показників оцінки дослідних робіт.
31. Продуктивність праці в розрахунках ТЕО.
32. Показники поточних витрат і їх ефективності.
33. Економічна ефективність капіталовкладень.
34. Дайте визначення поняттю «Валовий дохід».
35. Як розраховуються приведені затрати?
36. Як визначається господарська і економічна ефективність?
37. Особливість визначення економічної ефективності переробних підприємств.
38. Один з перших елементів техніко-економічного обґрунтування.
39. Основний аспект досягнення економічного ефекту при обґрунтуванні організаційно-економічних господарських рішень.
40. На чому ґрунтується економічна ефективність підприємств по переробці сільськогосподарської продукції?
41. Дайте визначення поняттю «Техніко-економічне обґрунтування».
42. З якими економічними показниками пов'язані прямі показники продуктивності праці?
43. З якими економічними показниками пов'язані непрямі показники продуктивності праці?
44. Який розрахунок є обов'язковим при розробці техніко-економічного обґрунтування?
45. Що найбільш достовірно характеризує валовий дохід при розрахунках на одного середньорічного працівника?
46. Що складає основу розрахунку собівартості при техніко-економічних розрахунках.
47. Основні завдання, принципи та етапи організації технічної підготовки виробництва.

48. Економічні розрахунки на стадіях і етапах організації технічної підготовки виробництва.
49. В якому випадку використовується коефіцієнт відносної ефективності?
50. Що є логічним продовженням організації конструкторської підготовки виробництва?
51. Що представляє собою стадія організації технологічної підготовки виробництв?
52. Як називається маса прибутку, яка буде зароблена підприємством у результаті впровадження нового товару?
53. Як визначається показник рентабельності?
54. Як визначається чиста поточна вартість?
55. Як розраховується індекс прибутковості?
56. Що не належить до експлуатаційних витрат науково-дослідних робіт?
57. Як визначити життєвий цикл виробу?
58. Як здійснюється розрахунок коефіцієнта маркетингової перспективності?
59. З яких показників складаються передвиробничі витрати?
60. Як визначається рівень ринкової новизни?
61. Як оцінюють рівень технічної новизни?
62. Як розраховується обсяг чистого прибутку?
63. Економічна оцінка варіанта технологічного процесу і обґрунтування вибору технічного оснащення.
64. Підвищення техніко-економічного рівня нової техніки.
65. Що включає економічна оцінка варіанта технологічного процесу?
66. Як здійснюється порівняння двох варіантів технологічного процесу?
67. Чим характеризується впровадження нового технологічного процесу з фінансово-економічної точки зору?
68. Від чого залежить приріст прибутку?
69. Що необхідно розрахувати при техніко-економічному обґрунтуванні вибору системи технічного оснащення?
70. Як розраховується річний економічний ефект від застосування систем оснащення?
71. Що можна вважати результатом організації технічної підготовки виробництва?
72. З урахуванням чого має проводитися організація технічної підготовки виробництва?
73. Який економічний показник являється головним показником фактичного ефекту від впровадження інновацій?
74. Що повинна враховувати величина прибутку, як головний показник фактичного ефекту від впровадження інновацій?
75. Що виділяють серед ефективних заходів, які сприяють скороченню циклу підготовки виробництва і підвищенню якості виробів?
76. Дайте визначення поняттю «Конструкторська уніфікація».
77. Дайте визначення поняттю «Стандартизація».
78. Що являється одним із найважливіших напрямків конструкторської уніфікації?
79. Що дозволяє скорочення числа марок асортименту матеріалів, застосування стандартних профілів?
80. Дайте визначення поняттю «Уніфікація заготовок».

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ №2

1. Показники та методи розрахунку ефективності інвестицій
2. Показники порівняльної ефективності інновацій та методи розрахунку порівняльного ефекту виробничих інновацій
3. Методика розрахунку сукупного ефекту від створення нової продукції
4. Дайте визначення поняттю «Оцінювання економічної ефективності».
5. Дайте визначення поняттю «Строк окупності».
6. Дайте визначення поняттю «Капітальні витрати».
7. Як визначають питомі капітальні витрати на одиницю річної продуктивності об'єкта?
8. Як визначають економічну ефективність?
9. До яких витрат відносять вартість основного і суміжного обладнання?
10. Який розмір витрати на доставку та монтаж обладнання?
11. Дайте визначення поняттю «Поточні витрати».
12. Перелічіть можливі ситуації при застосуванні нової техніки і технологій в конкретних виробничих умовах.
13. Дайте визначення поняттю «Верхня межа ціни на продукцію».
14. Дайте визначення поняттю «Нижня межа ціни на продукцію».
15. Чому дорівнює сукупний ефект покупця і виробника продукції?
16. Чому дорівнює нижня межа ціни нової продукції?
17. З урахуванням чого, в першу чергу, визначається річний ефект від створення нових предметів праці?
18. До яких витрат відносять витрати на виробничі будівлі?
19. До яких витрат відносять витрати на доставку і монтаж обладнання?
20. Роль статистичних методів у дослідних роботах.
21. Поняття про зведення та групування статистичних матеріалів.
22. Методика індексного аналізу.
23. Методика кореляційного аналізу.
24. Дайте визначення поняттю «Статистичний показник».
25. Дайте визначення поняттю «Відносні величини».
26. Як визначається інтенсивність поширення явищ?
27. Дайте визначення поняттю «Статистичне зведення».
28. Дайте визначення поняттю «Що таке статистичне групування».
29. Дайте визначення поняттю «Типологічні групування».
30. Дайте визначення поняттю «Структурні групування».
31. Дайте визначення поняттю «Аналітичні групування».
32. Дайте визначення поняттю «Індекс».
33. Дайте визначення поняттю «Кореляційний аналіз».
34. Які два види зв'язку розрізняють за ступенем (рівнем) залежності одного явища від іншого?
35. Дайте визначення поняттю «Функціональний зв'язок».
36. Дайте визначення поняттю «Кореляційний зв'язок».
37. Для чого використовують рівняння регресії

38. Що є головним завданням кореляційного аналізу?
39. Роль і завдання економічного аналізу. господарської діяльності підприємства.
40. Методика факторного аналізу.
41. Методи обробки економічної інформації в аналізі.
42. Методика виявлення і підрахунку резервів
43. Методика техніко-економічного обґрунтування дослідних робіт.
44. Система критеріальних показників оцінки дослідних робіт.
45. Продуктивність праці в розрахунках техніко-економічного обґрунтування.
46. Показники поточних витрат і їх ефективності.
47. Економічна ефективність капіталовкладень.
48. Роль статистичних методів у дослідних роботах.
49. Поняття про зведення та групування статистичних матеріалів.
50. Методика індексного аналізу.
51. Методика кореляційного аналізу.
52. Роль і завдання економічного аналізу.
53. Методика факторного аналізу.
54. Методи обробки економічної інформації в економічному аналізі.
55. Методика виявлення і підрахунку резервів.
56. В чому полягає сутність методики обґрунтування вибору варіанта машин та обладнання ?
57. В чому полягає сутність методики обґрунтування вибору варіанта технології виробництва ?
58. В чому полягає сутність методики індексного аналізу?
59. В чому полягає сутність методики кореляційного аналізу?
60. Поняття маржинального аналізу, його основні етапи та умови застосування.
61. Дотримання ряду яких умов потребує проведення маржинального аналізу?
62. В чому полягає сутність методу елімінування?
63. В чому полягає сутність способу ланцюгових підстановок?
64. В чому полягає сутність способу абсолютних різниць?
65. В чому полягає сутність способу відносних різниць?
66. Дайте визначення поняттю «Економічний аналіз».
67. Що вивчає макроекономічний аналіз?
68. Що вивчає мікроекономічний аналіз?
69. Дайте визначення поняттю «Економічний аналіз господарської діяльності».
70. Що є об'єктом дослідження економічного аналізу?
71. Що є предметом дослідження економічного аналізу?
72. Що розуміють під факторним аналізом?
73. Які типи факторного аналізу існують?
74. Що розуміють під детермінованим факторним аналізом?
75. Що розуміють під стохастичним факторним аналізом?

76. Що передбачає прямий факторний аналіз?
77. Що передбачає зворотній факторний аналіз?
78. Для чого застосовують однорівневий факторний аналіз?
79. Для чого застосовують багаторівневий факторний аналіз?
80. Що вивчає ретроспективний факторний аналіз?

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Андрійчук В.Г. Ефективність діяльності аграрних підприємств: теорія, методика, аналіз: Монографія. /В.Г. Андрійчук. - К.:КНЕУ, 2005. – 292с.
2. Гаркавий В.К. Статистика: Навчальний посібник. /В.К. Гаркавий – К.: Вища школа, 1994. – 304с.
3. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: Підручник /За заг. Ред. С.Ф. Покропивного. – Вид. 2-ге, перероб. Та доп. – К.: КНЕУ, 2005-528с.
4. Кандиба А.М. Менеджмент наукового дослідження: Навчальний посібник. /А.М. Кандиба – К.: Аграрна наука, 2007. – 220 с.
5. Манів З.О., Економіка підприємства: Навч. Посібник. /З.О. Манів, І.М. Луцький – К.: Знання, 2004.-580с.
6. Мармоза А.Т., Практикум із сільськогосподарської статистики: Навчальний посібник. /А.Т. Мармоза – К.: Кондор, 2005. – 450с.
7. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч.посіб. – 2-е вид., випр. і доп. /Г.В. Савицька – К.: Знання.(Вища освіта ХХІ століття) - 2005. – 662с.
8. Сосновська О.О., Техніко – економічне обґрунтування господарських рішень в рослинництві. Навчальний посібник. /О.О. Сосновська, П.П. Ярошенко, М.В. Іванюта – К: Центр навчальної літератури, 2006. – 384с.
9. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: Навчальний посібник. /А.С. Філіпенко – К.: Академвидав (Альма-матер), 2005. – 208с.
- 10.Чекотовський Е.В. Основи статистики сільського господарства: Навчальний посібник. /Е.В. Чекотовський – К.: КНЕУ, 2001. – 432с.
- 11.Шейко В.М., Організація і методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. /В.М. Шейко, Н.М. Кушнарєнко – 5-е вид., стер. – К.: Знання, 2006. – 307с.

Допоміжна

12. Андрєєва Г.І. Економічний аналіз.: Навчально-методичний посібник. /Г.І. Андрєєва. - К.: Знання, 2008.-263с.
- 13.Березівський П.С., Організація, прогнозування та планування агропромислового комплексу. Навчальний посібник. /П.С. Березівський, Н.І. Михалюк - Львів. – “Магнолія Плюс”, 2004.- 443с.
- 14.Зінь Е.А., Планування діяльності підприємства. Підручник. /Е.А. Зінь, М.О. Турченко – К.: ВД “Професіонал”, 2004.-320с.
- 15.Карамзін В.А., Економічний аналіз: Практикум. /В.А. Карамзін, О.М. Савицька – К.: Знання, 2007.-255с.

16. Манів З.О., Економіка підприємства: Навч. Посібник. /З.О. Манів, І.М. Луцький – К.: Знання, 2004.-580с.
17. Москалюк В.Є. Планування діяльності підприємства. Навч. посіб. / За заг.ред.В. Є. Москалюка. — К.: КНЕУ, 2005. — 384с.
18. Нелеп В.М. Планування на аграрному підприємстві: Підручник. – 2-ге вид., перероб. та доп. /В.М. Нелеп. – К.: КНЕУ, 2004. – 495с.
19. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: Підручник /За заг. Ред. С.Ф. Покропивного. – Вид. 2-ге, перероб. Та доп. – К.: КНЕУ, 2005-528с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Навчально-інформаційний портал ТДАТУ <http://nip.tsatu.edu.ua>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
3. Методичний кабінет кафедри менеджменту.
4. Сайт кафедри менеджменту <http://www.tsatu.edu.ua/ouses/>
5. Internet.